

Трудові відносини в умовах воєнного стану

24 березня **набрав чинності Закон № 2136-IX** «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану», яким адаптовано трудові відносини під реалії війни. Закон визначає нові правила трудових відносин працівників усіх підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, виду діяльності та галузевої належності, а також осіб, які працюють за трудовим договором з фізичними особами. На період дії воєнного стану вводяться обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина, передбачені статтями 43, 44 Конституції України.

Основне, що передбачено законодавчими новаціями.

Роботодавцям дозволяється:

- для відвернення або ліквідації наслідків бойових дій, а також інших обставин, що ставлять або можуть становити загрозу життю чи нормальним життєвим умовам людей, переводити працівника без його згоди на іншу роботу, не обумовлену трудовим договором, в тому числі у іншу місцевість (крім місцевості, на території якої тривають активні бойові дії);
- змінювати істотні умови праці без попереднього повідомлення про це працівників не пізніше ніж за два місяці;
- звільнення працівника з **ініціативи роботодавця** у період його (працівника) тимчасової непрацездатності та відпустки (крім відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами та відпустки для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку) та без погодження з профспілковими органами;
- відтермінувати виплату заробітної плати до моменту відновлення діяльності підприємства у разі неможливості своєчасної її виплати **внаслідок ведення бойових дій або інших обставин непереборної сили**;

Змінюються норми робочого часу та часу відпочинку:

- нормальна тривалість робочого часу не може перевищувати 60 годин на тиждень (було 40 годин) та 50 годин на тиждень при скороченій тривалості робочого часу (було 24 та 36 годин);
- тривалість щотижневого безперервного відпочинку **може** бути скорочена до 24 годин;
- скасовуються обмеження щодо надурочних робіт, заборона залучення до робіт у вихідні, святкові та неробочі дні, а також скорочена тривалість робочого дня напередодні святкових та неробочих днів та у нічний час.

Змінюються права та гарантії певних категорій працівників:

- працівникам, які залучені до виконання робіт на об'єктах критичної інфраструктури, не дозволяється розривати трудовий договір за власною ініціативою у строк, зазначений у заяві, у зв'язку з веденням бойових дій у

районах, в яких розташоване підприємство, установа, організація, та існуванням загрози для життя і здоров'я працівника, та може не надаватися відпустка будь-якого виду (крім відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами та відпустки для догляду за дитиною до 3-х років);

- дозволяється залучати жінок за їх згодою (крім вагітних жінок і жінок, які мають дитину віком до одного року) до важких робіт і робіт із шкідливими або небезпечними умовами праці, а також до підземних робіт.
- дозволяється за їх згодою залучати працівників, які мають дітей, до нічних і надурочних робіт, робіт у вихідні, святкові і неробочі дні, направляти у відрядження.

Відпустки

- протягом періоду воєнного стану роботодавець на прохання працівника може без обмежень надавати відпустку без збереження зарплати;
- на період дії воєнного стану працівникам надається щорічна основна оплачувана відпустка тривалістю 24 календарні дні.

Призупинення дії трудового договору

- можна призупиняти дію трудового договору у зв'язку з військовою агресією проти України, що виключає можливість надання та виконання роботи. При цьому зупинення дії трудового договору не тягне за собою припинення трудових відносин.